

Samen sterker

LANDELIJK EN REGIONAAL NETWERK REKENCOÖRDINATOREN

Een groeiend aantal scholen heeft een rekencoördinator. Zoekend naar mogelijkheden om deze rekencoördinatoren met elkaar te verbinden in netwerken en hen te ondersteunen met relevante informatie zijn verschillende initiatieven gestart.

Tekst

Vincent Jonker, Ronald Keijzer, Martine van Schaik & Michelle Taverne

Vincent Jonker is werkzaam bij Universiteit Utrecht
 Ronald Keijzer is werkzaam bij Hogeschool iPabo Amsterdam
 Martine van Schaik is opleidingsdocent bij Hogeschool Marnix Academie, Utrecht
 Michelle Taverne is leerkracht en rekencoördinator bij Basisschool De Optimist Lelystad

In dit artikel wordt geschetst wat er momenteel gebeurt op het gebied van het landelijke en regionale netwerken van rekencoördinatoren. Aanleiding voor dit artikel is de recentelijk georganiseerde Nationale Rekencoördinator Dag die afgelopen maart georganiseerd werd en waar weer veel rekencoördinatoren en andere geïnteresseerden op af kwamen. Daarnaast geven we een beeld van het feit dat schoolbesturen en andere regionale netwerken steeds actiever worden bij de ondersteuning van rekencoördinatoren.

Het wordt dan ook steeds belangrijker om alle betrokkenen op eenvoudige wijze van relevante informatie te voorzien en daarom geven we hier weer hoe het op dit moment gaat met het onlangs gestarte platform op Facebook. Als laatste geven we een korte beschrijving hoe het staat met de 'update' van het landelijk nascholingsaanbod (de post hbo opleiding rekencoördinator).

HET NETWERK VAN REKENCOÖRDINATOREN EN LEERKRACHTEN-MET-EXTRA-REKEN-INTERESSE

Op veel basisscholen zijn inmiddels rekencoördinatoren werkzaam: leerkrachten die enkele extra taken hebben op het gebied van rekenen-wiskunde, zoals ondersteuning voor de collega's in het team, ondersteuning voor de zwakke en sterke rekenaars et cetera. Daarnaast zijn er natuurlijk ook leerkrachten die gewoon iets extra's hebben met rekenen en bijvoorbeeld af en toe nascholing volgen op dit gebied, of in het kader van een master-opleiding zelfs eigen onderzoek verrichten. Het is belangrijk dat deze leerkrachten elkaar kunnen ontmoeten en daarom wordt zowel op landelijk als op regionaal niveau gewerkt aan ondersteuning in de vorm van studiedagen, workshops en het creëren van een digitaal platform voor uitwisseling zoals bijvoorbeeld via Facebook. Wij denken dat het belangrijk is dat al deze geïnteresseerden:

- nascholing volgen:
 Soms kun je een paar jaar drijven op je ervaring en eerder opgedane kennis, maar het is gewoon goed je af en toe weer even op de hoogte te stellen van wat er allemaal gebeurt op het gebied van rekenen-wiskunde

- elkaar kunnen vinden:
Je kunt soms uren kwijt zijn met een bepaalde rekenvraag van je team. Wat zou het fijn zijn als je een vraag onmiddellijk kunt stellen-, en ook onmiddellijk antwoord krijgt.

Sinds vele jaren werken enkele instellingen en organisaties landelijk samen om dit netwerk te ondersteunen. Natuurlijk speelt de NVORWO daarin een centrale rol, maar ook andere instellingen dragen hier hun steentje bij, zoals de Universiteit Utrecht, de SLO en de diverse pabo's die hier extra werk van maken. Zo werd de Nationale Rekencoördinator Dag in 2017 al weer voor de vierde keer georganiseerd.

TERUGBLIK NATIONALE REKENCOÖRDINATOR DAG 2017

Op 10 maart 2017 kwamen ongeveer 170 rekencoördinatoren bij elkaar in Utrecht. Het programma was als volgt opgebouwd:

- Openingslezing door Marc van Zanten (SLO/UU) over: Gecijferdheid voor de 21ste eeuw¹
- Een ronde werkgroepen 'voor en door rekencoördinatoren' (verzorgd door de verschillende regio's)
- Twee rondes met werkgroepen op specifieke onderwerpen.

De dag is een inspiratiebron voor alle leerkrachten die zich met veel energie inzetten voor het rekenonderwijs. Je hoeft ook geen rekencoördinator te zijn om deze dag bij te wonen. Het belangrijkste is dat je hart sneller klopt als het erom gaat om het rekenonderwijs goed vorm te geven, of het nu in je eigen klas is of in de hele school. De presentaties van dit jaar en van voorgaande jaren zijn terug te vinden op de website van de NRCD (www.fi.uu.nl/rekenweb/nrcd). De eerstvolgende conferentie vindt plaats op 9 maart 2018.

In het kader van het thema van dit jaar 'Wiskundige geletterdheid. Hoe makkelijk kan het zijn?' kwamen de volgende onderwerpen aan de orde:

- Is het mogelijk om in je rekenlessen aandacht te besteden aan onderzoekend leren?
- Hoe leer je leerlingen kritisch kijken naar grafieken (die soms de werkelijkheid verkeerd weergeven)?
- Welke elementen kun je uit de Grote Reken dag halen om in je dagelijkse lessen te gebruiken?

Daarnaast komen elk jaar vergelijkbare thema's terug, omdat het werk van de rekencoördinator daar nu eenmaal op gericht is. Denk aan:

- Wat is een effectieve lesopbouw?
- Welke maatregelen zijn nodig voor de zwakke rekenaar (het differentiatievraagstuk)?
- Hoe kan de rekencoördinator zich effectief profileren binnen de school?
- Hoe kun je spel en speels leren gebruiken in je lessen?

We geven een voorbeeld van een werkgroep van de NRCD 2017, om zo een beeld te geven van hoe deze dag in elkaar zit.

HANDELINGSPLANNEN EN GROEPSPLANNEN

Eén van de jaarlijks terugkerende thema's is een workshopronde met allemaal rekencoördinatoren die vertellen over hun werkzaamheden, implementaties op de eigen school of wat zij bewerkstelligd hebben in hun stichting. Deze rekencoördinatoren geven belangeloos een kijkje in hun eigen keuken, om zo andere leerkrachten te inspireren en aan het denken te zetten over het rekenonderwijs bij hen op school. Hierbij kan gedacht worden aan allerlei thema's, van 'hoe geef ik mijn taak/rol als rekencoördinator vorm' tot 'hoe zet ik de vertaalcirkel in, in het rekenonderwijs'.

Bij het onderdeel 'voor en door rekencoördinatoren' vertelde Alex Nguyen, rekencoördinator opgeleid bij de Marnix Academie te Utrecht, dit jaar over de handelingsplannen en groepsplannen die zij gebruiken om de leerkracht praktische handvatten te geven voor het dagelijkse rekenonderwijs in de klas. Op basisschool de Klumpert te Nijmegen, waar Alex zowel schoolleider als rekencoördinator is, zijn ze sinds vorig schooljaar stap voor stap aan de slag gegaan om met behulp van de PCDA-cyclus² te komen tot groepsplannen, die daadwerkelijk gebruikt worden en van meerwaarde zijn bij de voorbereiding en uitvoering van de dagelijkse rekenlessen.

Alex vertelde in zijn workshop vol enthousiasme en humor over de weg die een dergelijke verandering van het team vraagt en het geduld dat je daarvoor nodig hebt. Hij vertelde hoe ze langzaam maar zeker als team gezamenlijk tot het besluit zijn gekomen om de hele cyclus van analyseren, signaleren, de groep in beeld brengen naar passende plannen schrijven per blok van de rekenles tot evalueren van je onderwijsaanbod te volgen, om zo te komen tot een volgend plan voor het volgende blok.

De workshop ging beduidend verder dan alleen vertellen over 'hoe basisschool De Klumpert omgaat met de handelingsplannen en groepsplannen'. De deelnemers werden tegelijkertijd ook continue aan het denken is gezet over hun eigen onderwijs en er ontstonden mooie discussies in de groep. Zo kwam bijvoorbeeld ter sprake: 'Welke ICT-programma's gebruiken andere scholen voor het analyseren van toetsen?' Hoe zet je je rekenlessen op? Hoe ga je om met 'efficiëntie van de handelingsplannen (kun je die van vorig jaar, dit jaar opnieuw inzetten)?'. Daarnaast was er ook ruimte voor kritische reflectie, de deelnemers zijn aan het denken gezet over hoe zij zelf eigenlijk de toetsen analyseren die binnen de school worden afgenomen. Halen ze wel voldoende uit de toetsgegevens en doen ze daar daadwerkelijk genoeg mee in de school?

LANDELIJK EN REGIONAAL NETWERK

Zoals eerder al aangegeven is er in Nederland sprake van een landelijk netwerk voor rekencoördinatoren, dat tevens in de regio's verder ondersteund wordt. De eerdergenoemde landelijke instellingen/organisaties hebben voor het landelijk netwerk hun krachten verenigd en van daaruit worden thans ook nieuwe initiatieven ontplooid. Zo is afgelopen jaar ten doel gesteld om de regionale netwerken beter in beeld te krijgen om concreet te

kunnen samenwerken tussen landelijk en regionaal, en dat is ook gelukt. Inmiddels is duidelijk dat we in Nederland in feite te maken hebben met twee vormen van regionale samenwerking wat betreft rekenen (zie ook de kaartjes van Nederland):

- Regionale netwerken, enigszins divers gedefinieerd maar vaak al jaren samenwerkend (met leerkrachten die een keer de post hbo-opleiding hebben gedaan). Deze netwerken worden vaak ondersteund door docenten van de pabo of door medewerkers van adviesdiensten.
- Bestuurlijke netwerken (de rode bolletjes) waarbij een schoolbestuur nadrukkelijk stuurt op versteviging van rekenen op de eigen scholen, vaak ondersteund door een leerkracht/rekencoördinator van één van de eigen scholen.

Concrete activiteiten in de regio bestaan voornamelijk uit studiebijeenkomsten en workshops, met als groot voordeel dat de afstanden veel korter zijn dan in het landelijke netwerk, waardoor mensen sneller geneigd zijn mee te doen. Daarbij blijft het natuurlijk belangrijk dat mensen elkaar ook op digitale wijze kunnen ontmoeten.

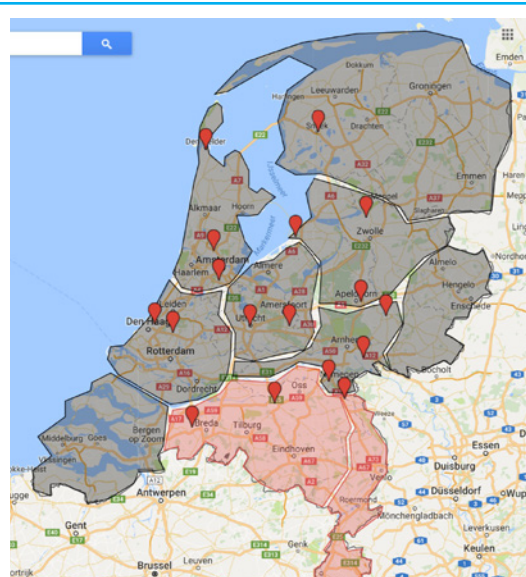
REKENCOÖRDINATOREN EN SOCIALE MEDIA

Michelle Taverne, leerkracht en rekencoördinator op basisschool de Optimist te Lelystad startte deze groep rekencoördinatoren op Facebook² in september 2016. Zij vertelt er over: "Tijdens het carpoolen naar de opleiding rekencoördinator bij de Marnix, in Utrecht deelde ik kennis en ervaringen met mijn medestudenten. Na de opleiding heb ik samen met een collega van mijn stichting het initiatief genomen om een leerkring rekenen te starten. We komen zes keer per jaar bij elkaar en tijdens deze bijeenkomsten delen we kennis en informatie om het rekenonderwijs op groepsniveau, schoolniveau en stichtingsniveau te verbeteren.

Tussen de bijeenkomsten door waren er veel

de regionale netwerken

de bestuurlijke netwerken (de rode bolletjes).

vragen over het rekenonderwijs op school. Ik wilde graag snel antwoord op een vraag of een discussie over een onderwerp. Via de mail gaat het vaak langs elkaar heen of duurt het langer voordat je antwoord krijgt. Door de facebookgroep kunnen rekencoördinatoren elkaar vragen stellen over het rekenonderwijs en snel antwoord krijgen.' De facebookgroep bestaat op dit moment uit 706 leden en is samengesteld uit rekencoördinatoren, rekenspecialisten en leerkrachten. De groep staat nog in de kinderschoenen, maar er worden al wel inhoudelijk goede vragen gesteld. Zoals bijvoorbeeld over rekenmateriaal voor bijvoorbeeld sterke of zwakke leerlingen of over beleid. Alles ter inspiratie en als ondersteuning van de rekencoördinator. Er worden ook polls gehouden en links gedeeld naar artikelen over rekenonderwijs en berichten over rekenmateriaal. Dus als je zelf ook op zoek bent naar een dergelijk platform, wordt gewoon lid.

Het kan je werk als rekencoördinator aantrekkelijker maken, omdat je op deze wijze eenvoudig kunt samenwerken met een hele grote groep 'gelijkgestemden'.

Wellicht gaat jouw nascholingsbehoefte nog iets verder dan dit, dan is het goed te weten dat er gewerkt wordt aan de update van de post hbo-opleiding rekencoördinator.

UPDATE POST HBO-OPLEIDING REKENCOÖRDINATOR

Een groep van vijf opleiders (pabo-docenten) rekenen-wiskunde herzien op dit moment de post hbo-opleiding rekencoördinator. De laatste bijstelling van de opleiding vond zeven jaar geleden plaats en in die tijd zijn er nogal wat ontwikkelingen geweest in het reken-wiskundeonderwijs. Denk daarbij bijvoorbeeld aan passende perspectieven en de introductie van digitale reken-wiskundemethoden. Bij deze bijstelling gaat het om een

actualisering, waarbij de nieuwste ontwikkelingen rond het reken-wiskundeonderwijs worden ingebed in de opleiding. De herziening sluit ook aan bij ervaringen van opleiders in de cursus en via hen ook bij de ervaringen van hun cursisten. Deze ervaringen leren bijvoorbeeld dat er op verschillende plaatsen in het land aangepaste versies van de opleiding ontstonden, omdat de specifieke context of persoonlijke voorkeuren van opleider en cursisten daarom vroegen. Met het oog op deze ontwikkeling wordt in de nieuwe opleiding expliciet de mogelijkheid geboden een eigen (samenhangend) programma van 15 bijeenkomsten te kiezen.

De vernieuwde opleiding gaat vanaf september 2017 draaien bij een aantal lerarenopleidingen basisonderwijs.

VERDER MET EEN GROEIEND NETWERK

Wij zijn verheugd dat dit netwerk van rekencoördinatoren groeit en dat mensen elkaar in toenemende mate weten te vinden, of dit nu bij fysieke bijeenkomsten is (zoals de NRCD) of via digitale weg (zoals Facebook). Wij blijven hier verder aan werken en hopen jullie op één van de mogelijke ontmoetingsplaatsen te treffen.

Noten

1. Zie panamaconferentie.sites.uu.nl/35-jaar-panama/ (met achtergrond bij deze lezing)
2. Plan - Do - Check - Act (William Edwards Deming)
3. <http://facebook.com/groups/677432122405779>

Verwijzingen

- Jonker, V., & Wijers, M. (2016). Een wiskobaas op elke school. *Volgens Bartjens*, 36(2), 14-15. Compagnie, C., & Keijzer, R. (2015). Actualiseren van de post-hbo-opleiding rekencoördinator. *Volgens Bartjens*, 35(2), 50-54. Jonker, V., Keijzer, R., Compagnie, C., & Munk, F. (2014). Op elke school een rekencoördinator: ervaringen delen in een netwerk. *Volgens Bartjens*, 33(5), 28-30.